

Microsoft online diensten
en het convenant “Digitale
onderwijsmiddelen en privacy” en de
bijbehorende modelbewerkersovereenkomst

INHOUD

Management Samenvatting.....	3
Inleiding.....	4
Analyse aansluiting Microsoft VOD op het Privacy convenant	6
Aansluiting Microsoft Voorwaarden voor Online Diensten op de model bewerkersovereenkomst.....	18
Toelichting door Microsoft.....	39
Microsoft en Privacy.....	39
Sluit Microsoft zich aan bij Privacy convenant ?	40

MANAGEMENT SAMENVATTING

Door de toenemende inzet van ict en de groeiende behoefte aan gepersonaliseerd leren, worden er ook in het onderwijs meer gegevens verzameld over medewerkers, leerlingen en studenten. Dat betekent dat kritisch moet worden gekeken naar de aard en omvang van de gebruikte persoonsgegevens, en of deze data veilig zijn opgeslagen.

In het onderwijs voert een schoolbestuur de regie over de leerlinggegevens. Hieronder valt de verantwoordelijkheid voor het maken van goede afspraken met leveranciers van digitale producten en diensten. Onderwijsinstellingen kunnen deze verantwoordelijkheid niet afwentelen op bijvoorbeeld leveranciers. Om scholen te helpen de juiste afspraken te maken met leveranciers, zijn er voor de po- en vo-sector in het convenant “Digitale onderwijsmiddelen en privacy” sectorbrede afspraken gemaakt over een goede omgang met leerlinggegevens.

Zeer veel scholen en schoolbesturen maken gebruik van de online diensten van Microsoft, zoals Office 365. Meestal worden persoonsgegevens van leerlingen en medewerkers in deze online diensten opgeslagen en verwerkt. Ondersteund door Kennisnet hebben APS IT-diensten, SLBdiensten, de PO-Raad en de VO-raad, samen met Microsoft een analyse gemaakt van de voorwaarden voor Online diensten van Microsoft (Voorwaarden Online Diensten Office 365 E3) in relatie tot het convenant “Digitale onderwijsmiddelen en privacy” en de bijbehorende model bewerkersovereenkomst.

Uit de analyse blijkt dat Microsoft optreedt als bewerker voor de school, die volledig de regie houdt over de leerlinggegevens. Microsoft heeft uitgebreide technische en organisatorische maatregelen genomen en geeft juridische waarborgen voor een veilige omgang met persoonsgegevens. Dit blijkt ook uit de verschillende (internationale) onafhankelijke audits en certificeringen (zoals ISO27001). Hoewel Microsoft het convenant niet heeft ondertekend en geen gebruik maakt van de model bewerkersovereenkomst (en privacy bijsluiter), komen de voorwaarden van Microsoft overeen met de inhoudelijke eisen die in het convenant en via de Model Bewerkersovereenkomst aan leveranciers worden opgelegd. Op een aantal punten gaat Microsoft verder in haar voorwaarden dan in het convenant van leveranciers wordt geëist.

Volgens de wet kan een schoolbestuur alleen zelf beslissen of ze voor haar school (scholen) een overeenkomst aangaat met Microsoft volgens de Voorwaarden Online Diensten Office 365 E3. Dit document helpt een bestuurder bij het maken van die keus.

Alhoewel aan deze analyse veel zorg en aandacht is besteed, ontslaat deze analyse de bestuurder niet van zijn verantwoordelijkheid om eigenstandig een beslissing te nemen over de Voorwaarden Online Diensten Office 365 E3. De PO-Raad en VO-raad aanvaarden geen aansprakelijkheid voor het gebruik van dit document.

INLEIDING

Door de toenemende inzet van ict, en de groeiende behoefte aan gepersonaliseerd leren, worden er ook in het onderwijs meer gegevens verzameld over medewerkers, leerlingen en studenten. Niet alleen worden er steeds vaker leerlinggegevens gebruikt bij de inzet van digitaal lesmateriaal, ook in secundaire processen zoals in administratiesystemen wordt er meer informatie over onderwijsdeelnemers opgeslagen. Het wordt daarom steeds belangrijker te zorgen voor goede informatiebeveiligingsmaatregelen en privacybescherming. Dat betekent niet alleen dat kritisch moet worden gekeken naar aard en omvang van de gebruikte persoonsgegevens, maar ook dat deze data veilig moet zijn opgeslagen.

Ook in het onderwijs is het verplicht om privacy goed te regelen. Hierbij voert een schoolbestuur de regie. Die is verantwoordelijk voor de zorgvuldige omgang met de persoonsgegevens van de leerlingen en medewerkers, en voor de communicatie hierover met bijvoorbeeld de ouders. Het maken van goede afspraken met aanbieders van digitale producten en diensten hoort daarbij. Onderwijsinstellingen kunnen deze verantwoordelijkheid niet afwentelen op bijvoorbeeld leveranciers.

Om scholen te helpen de juiste afspraken te maken met leveranciers, hebben de PO-Raad, VO-raad, en de brancheverenigingen van aanbieders en leveranciers in het Convenant "Digitale onderwijsmiddelen en privacy" gezamenlijk afspraken gemaakt over een goede omgang met leerlinggegevens.

Bij het Convenant hoort een model bewerkersovereenkomst. Microsoft hanteert voor haar online diensten een zelf ontwikkelde (bewerkers)overeenkomst (de Voorwaarden voor Online Diensten, hierna regelmatig de 'VOD' genoemd) en niet het model dat onderdeel is van het Convenant. In dit document wordt per artikel van het Convenant en de model bewerkersovereenkomst aangegeven hoe en in hoeverre Microsoft vergelijkbare voorwaarden gebruikt in haar eigen overeenkomst.

Het document bestaat uit twee delen:

1. Een vergelijking van het privacy convenant met de voorwaarden van Microsoft;
2. Een vergelijking van de model bewerkersovereenkomst met de voorwaarden van Microsoft.

Beide vergelijkingen zijn op dezelfde wijze opgebouwd. In een tabel wordt als eerste verwezen naar het artikel in het Convenant. Vervolgens wordt aangegeven waar in de voorwaarden van Microsoft hetzelfde wordt geregeld, eventuele opmerkingen of toelichting van Microsoft daarbij en de opmerkingen van APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad. Zie de tabel.

Privacy Convenant	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
Verwijzing naar het artikel in het convenant dat wordt besproken.	Hier wordt aangegeven in welke voorwaarden van Microsoft wordt geregeld hetgeen het artikel in het privacy convenant probeert te regelen	(aanvullende) Opmerkingen van Microsoft bij dit artikel en soms ook hele specifieke verwijzingen naar artikelen in de Microsoft voorwaarden, welke de verantwoordelijke kan gebruiken ter afweging van	Hier wordt de overweging van bovenstaande instanties aangegeven in hoeverre de Microsoft voorwaarden overeenkomen met het desbetreffende artikel in het convenant.

		haar eisen. Microsoft verwijst in dit kader ook naar de "Toelichting door Microsoft en daarin opgenomen disclaimer" aan het einde van dit document.	Als er 'Conform' staat, dan betekent het dat de Microsoft voorwaarden overeenkomen met het convenant. Soms wordt er extra duiding gegeven als de voorwaarden niet overeenkomen.
--	--	---	---

In de tabel worden verschillende kleuren gebruikt:

- groen maakt duidelijk dat de voorwaarden overeenkomen met of aansluiten bij het convenant en/of model bewerkersovereenkomst;
- geel wordt gebruikt als er wel een verschil is en waar een schoolbestuurder rekening mee moet houden bij het afsluiten van een overeenkomst met Microsoft. Extra aandacht of actie is vereist. Bij de opmerkingen wordt uitgelegd wat het verschil inhoudt en waar op moet worden gelet.
- Bepalingen die *niet* zijn ingekleurd, zijn niet relevant voor het afsluiten van de overeenkomst met Microsoft (bijvoorbeeld over hoe het convenant kan worden gewijzigd).

Voor dit document is het "Convenant Digitale Onderwijsmiddelen en Privacy - Leermiddelen en Toetsen 2.0" gebruikt zoals deze in juli 2016 online te vinden was: <http://www.privacyconvenant.nl/s/Convenant-Digitale-Onderwijsmiddelen-en-Privacy-20.pdf>.

Microsoft Office365, Microsoft Azure en Microsoft CRM Dynamics Online zijn generieke online services. Daarbij gelden generieke "voorwaarden voor online diensten" (VOD). Deze zijn hier te vinden: <http://www.microsoftvolumelicensing.com/DocumentSearch.aspx?Mode=3&DocumentTypeId=31>

Microsoft Service Level Agreement (SLA) informatie: <http://microsoftvolumelicensing.com/DocumentSearch.aspx?Mode=3&DocumentTypeId=37>

Omtrent Privacy zijn niet alleen de ISO27001 en ISO27002 certificeringen rond beveiliging belangrijk, maar bijvoorbeeld ook de ISO27018 certificering rond privacy van gegevens in een cloud omgeving. Microsoft Online diensten zijn, zie hiervoor de VOD, ISO27018 gecertificeerd. <http://blogs.microsoft.com/on-the-issues/2015/02/16/microsoft-adopts-first-international-cloud-privacy-standard/#sm.00001ue1bdd254d1tuews6o3t3fma>

Algemene technisch beschrijvende informatie over onder meer beveiliging van de Microsoft online diensten is te vinden op het Microsoft Trustcenter: <https://www.microsoft.com/en-us/trustcenter>

Algemene informatie over onder meer vorderingen door overheden is te vinden op het Microsoft Transparency Hub: <https://www.microsoft.com/about/csr/transparencyhub/>

Informatie over de door Microsoft ingeschakelde leveranciers (subbewerker), is ook te vinden in het Trust Center: <https://www.microsoft.com/en-us/TrustCenter/Privacy/You-own-your-data#subcontractors>.

Ten aanzien van de informatie waar Microsoft naar verwijst, geldt de disclaimer welke is opgenomen onder "Toelichting door Microsoft" en het gegeven dat verantwoordelijken deze informatie zelf dienen te beoordelen in het kader van hun afwegingen.

ANALYSE AANSLUITING MICROSOFT VOD OP HET PRIVACY CONVENANT

Privacy Convenant	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
1: Definities			
1	VOD Definities, Bijlage 3	Zie met name de definities in bijlage 3, clause 1 als verwerker en verantwoordelijke (gegevensimporteur/verwerker en gegevensexporteur/verantwoordelijke)”	Conform. Microsoft laat alle gegevens van klanten onder de VOD vallen (inclusief gegevens van leerlingen).
2: Doel en reikwijdte van het convenant			
<p>1. Doel van het Convenant is om waarborgen te creëren voor de zorgvuldige omgang met Persoonsgegevens door Onderwijsinstellingen en Leveranciers die worden Verwerkt in het kader van het gebruik van Digitale Onderwijsmiddelen.</p> <p>2. De reikwijdte van het Convenant strekt zich uit tot Verwerking van Persoonsgegevens door of in opdracht van Onderwijsinstellingen in het kader van het gebruik van Digitale Onderwijsmiddelen.</p> <p>3. Het Convenant is niet van toepassing op eventuele overige Verwerkingen waarvoor Leveranciers (met uitsluiting van Onderwijsinstellingen) Verantwoordelijke zijn.</p>	NVT	<p>Dit convenant artikel gaat over het convenant zelf.</p> <p>Het doel en reikwijdte van de VOD is eveneens het creëren van waarborgen voor de zorgvuldige omgang met gegevens van de klant, zie ook definities in de VOD</p>	Microsoft onderschrijft het belang om privacy goed te regelen. De definitie van ‘gegevens van de klant’ is bij Microsoft ruimer dan in het Convenant. Zie definitie ‘gegevens van de klant’ in de VOD.
3: Rolverdeling			
3. 1 Voor Verwerkingen van Persoonsgegevens in de zin van het Convenant is de Onderwijsinstelling de Verantwoordelijke en de Leverancier de Bewerker. De Onderwijsinstelling heeft en houdt	VOD Bepalingen voor	Zie met name de VOD clausules: <ul style="list-style-type: none"> - Naleving van wetten - Gebruik van klant gegevens 	Conform

Privacy Convenant	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
zelfstandige zeggenschap over het doel en de middelen van de Verwerking van de Persoonsgegevens.	gegevensverwerking	<ul style="list-style-type: none"> - Bekendmaking gegevens van de klant - Indien van toepassing: passage over onderwijsinstellingen - Aanvullende Europese voorwaarden: bedoeling van de partijen 	
3.2 De Leverancier draagt er zorg voor dat de Onderwijsinstelling (voorafgaand) wordt geïnformeerd over de diensten die door de Leverancier worden verleend in relatie tot de Verwerking van Persoonsgegevens, en keuzes die een Onderwijsinstelling daarbij heeft. De Onderwijsinstelling geeft vervolgens aan de Leverancier aan met welke Verwerking van Persoonsgegevens en daarbij behorende diensten zij in het kader van het gebruik van Digitale Onderwijsmiddelen akkoord gaat.	Algemeen contract VOD Bijlage 3	Zie met name het algemene contract over de afgesproken dienstverlening. Zie ook in de VOD Bijlage 3, de EU SCC en clause 2.	Conform
3.3 Convenantpartijen en Initiatiefnemers achten het van groot belang, en stimuleren in dat kader, dat Onderwijsinstellingen en Leveranciers op de hoogte zijn van verplichtingen op grond van de Wbp en deze naleven.	VOD	Zie VOD, clause "naleving van wetten". Microsoft organiseert en participeert regelmatig in informatie momenten.	NVT
3.4 De PO-Raad en de VO-raad zullen Onderwijsinstellingen ondersteunen bij vragen over de uitleg van het Convenant en de Model Bewerkerovereenkomst.	NVT	Microsoft kan ondersteunen bij vragen over de uitleg van de waarborgen die Microsoft kan bieden.	NVT
4: Bewerkerovereenkomst			
4.1 Als bijlage bij het Convenant is de Model Bewerkerovereenkomst opgenomen.	NVT	De aansluiting op de Model Bewerkerovereenkomst is elders in dit document beschreven.	NVT
4.2 Onderwijsinstellingen en Leveranciers maken bij afspraken over Digitale Onderwijsmiddelen waarbij Persoonsgegevens worden Verwerkt gebruik van de Model Bewerkerovereenkomst. Van de	NVT	Microsoft hanteert de Microsoft Voorwaarden voor Online Diensten (VOD) als bewerkerovereenkomst.	Microsoft maakt gebruik van eigen voorwaarden (VOD) waarin de privacybepalingen zijn geïntegreerd. De bewerkerovereenkomst is onderdeel

Privacy Convenant	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
inhoud van de Model Bewerkersovereenkomst kan tussen deze partijen slechts schriftelijk en gemotiveerd worden afgeweken.			van de VOD. De model bewerkersovereenkomst die onderdeel is van het privacy convenant wordt niet gebruikt.
4.3 Ten behoeve van de invulling van de afspraak in het tweede lid zullen Initiatiefnemers, onder meer via voorlichting en ondersteuning, stimuleren dat bij het maken van afspraken tussen Onderwijsinstellingen en Leveranciers gebruik wordt gemaakt van de Model Bewerkersovereenkomst.	NVT	Zie 4.2	NVT
4.4 In de Model Bewerkersovereenkomst zijn afspraken opgenomen, vooral met betrekking tot: <ul style="list-style-type: none"> - de tussen partijen afgesproken rolverdeling; - het na afloop van de overeenkomst terug leveren en vernietigen van Persoonsgegevens; - de doeleinden van de Verwerkingen in het kader van het Convenant; - de wijze van de naleving van de geheimhoudingsplicht; - de bewaartermijnen van de te Verwerken Persoonsgegevens; - de voorwaarden bij het inschakelen van subbewerkers; - de voorwaarden bij doorgifte van gegevens naar landen buiten de EER; - de wijze van afhandeling van incidenten waaronder datalekken; - de procedure in verband met de rechten van de Betrokkenen; - de informatieverschaffing aan de Onderwijsinstelling mede ten behoeve van de leerlingen en ouders; - overzicht met betrekking tot de diensten die de Bewerker verleent, en de categorieën van Persoonsgegevens die in opdracht van Verantwoordelijke door de Bewerker worden Verwerkt; 	NVT	Zie 4.2	In de VOD zijn alle onderdelen van de model bewerkersovereenkomst geregeld.

Privacy Convenant	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
<ul style="list-style-type: none"> - overzicht met betrekking tot het beveiligingsbeleid en de getroffen beveiligingsmaatregelen, waarbij het gebruik maken van de beveiligingsnormen en richtlijnen die in het Platform zijn/worden afgesproken. 			
5: Doeleinden van de verwerkingen			
<p>5.1 De Verwerking van Persoonsgegevens met behulp van leermiddelen en Toetsen vindt plaats ten behoeve van:</p> <p>a. het met gebruikmaking van het Digitale Onderwijsmiddel geven en volgen van onderwijs en het begeleiden en volgen van leerlingen, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de opslag van leer- en toetsresultaten; - het terugontvangen door de Onderwijsinstelling van leer- en toetsresultaten; - de beoordeling van leer- en toetsresultaten om leerstof en toetsmateriaal te kunnen verkrijgen dat is afgestemd op de specifieke leerbehoefte van een leerling; - analyse en interpretatie van leerresultaten; - het kunnen uitwisselen van leer- en toetsresultaten tussen Digitale Onderwijsmiddelen. <p>b. het geleverd krijgen/in gebruik kunnen nemen van Digitale Onderwijsmiddelen conform de afspraken die zijn gemaakt tussen de Onderwijsinstelling en de Leverancier;</p> <p>c. het verkrijgen van toegang tot de aangeboden Digitale Onderwijsmiddelen, en externe informatiesystemen, waaronder de identificatie, authenticatie en autorisatie;</p> <p>d. de beveiliging, controle en preventie van misbruik en oneigenlijk gebruik en het voorkomen van inconsistentie en onbetrouwbaarheid in de, met behulp van het Digitale Onderwijsmiddel Verwerkte Persoonsgegevens.</p>	NVT	Dit is aan de verantwoordelijke.	De Online Diensten van Microsoft kunnen niet worden gekwalificeerd als regulier digitaal leermiddel zoals bedoeld in het convenant. In de VOD wordt per online dienst een overzicht gegeven van de werking en doel van het product.

Privacy Convenant	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
<p>e. de continuïteit en goede werking van het Digitale Onderwijsmiddel conform de afspraken die zijn gemaakt tussen de Onderwijsinstelling en de Leverancier, waaronder het laten uitvoeren van onderhoud, het maken van een back-up, het aanbrengen van verbeteringen na geconstateerde fouten of onjuistheden en het krijgen van ondersteuning;</p> <p>f. onderzoek en analyse op basis van strikte voorwaarden vergelijkbaar met de op artikel 25 Wbp gebaseerde Wbp 'Gedragscode voor Onderzoek & Statistiek', ten behoeve van het (optimaliseren van het) leerproces of het beleid van de Onderwijsinstelling;</p> <p>g. het door de Onderwijsinstelling voor onderzoeks- en analyse doeleinden beschikbaar kunnen stellen van volledig geanonimiseerde Persoonsgegevens om daarmee de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren.</p> <p>h. het beschikbaar stellen van Persoonsgegevens voor zover noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de wettelijke eisen die worden gesteld aan Digitale Onderwijsmiddelen.</p> <p>i. De uitvoering of toepassing van een andere wet</p>			
<p>5.2 De Verwerking van Persoonsgegevens met behulp van School- en Leerlinginformatiesystemen vindt plaats ten behoeve van:</p> <p>a. de organisatie, het geven en volgen van onderwijs, het begeleiden en volgen van leerlingen of het geven van school- en studieadviezen, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de indeling en aanpassing van roosters; - de analyse en interpretatie van leerresultaten; 	NVT		De Online Diensten van Microsoft kunnen niet worden gekwalificeerd als school- en leerlinginformatiesysteem zoals bedoeld in het convenant. In de VOD wordt per online dienst een overzicht gegeven van de werking en doel van het product.

Privacy Convenant	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
<ul style="list-style-type: none"> - het bijhouden van persoonlijke (waaronder medische) omstandigheden van een leerling en de gevolgen daarvan voor het volgen van onderwijs; - het begeleiden en ondersteunen van leerkrachten en andere medewerkers binnen de Onderwijsinstelling; - de communicatie met leerlingen en ouders en medewerkers van de onderwijsinstelling; - financieel beheer; - monitoring en verantwoording, ten behoeve van met name: (prestatie)metingen van de Onderwijsinstelling, kwaliteitszorg, tevredenheidsonderzoek, effectiviteitsonderzoek van onderwijs(vorm) of de geboden ondersteuning van leerlingen bij passend onderwijs; - het behandelen van geschillen. - het uitwisselen van Persoonsgegevens met Derden, waaronder: <ul style="list-style-type: none"> o toezichthoudende instanties en zorginstellingen in het kader van de uitvoering van hun (wettelijke) taak; o samenwerkingsverbanden in het kader van passend onderwijs, regionale overstappen; o partijen betrokken bij de invulling van stage of leer-/werkplekken voor zover noodzakelijk en wettelijk toegestaan; o scholen ingeval van overstappen tussen onderwijsinstellingen en bij vervolgonderwijs. <p>b. het geleverd krijgen/in gebruik kunnen nemen van Digitale Onderwijsmiddelen conform de afspraken die zijn gemaakt tussen de Onderwijsinstelling en de Leverancier;</p> <p>c. het verkrijgen van toegang tot de aangeboden Digitale Onderwijsmiddelen, en externe informatiesystemen, waaronder de identificatie, authenticatie en autorisatie;</p>			

Privacy Convenant	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
<p>d. de beveiliging, controle en preventie van misbruik en oneigenlijk gebruik en het voorkomen van inconsistentie en onbetrouwbaarheid in de, met behulp van het Digitale Onderwijsmiddel, Verwerkte Persoonsgegevens.</p> <p>e. de continuïteit en goede werking van het Digitale Onderwijsmiddel conform de afspraken die zijn gemaakt tussen de Onderwijsinstelling en de Leverancier, waaronder het laten uitvoeren van onderhoud, het maken van een back-up, het aanbrengen van verbeteringen na geconstateerde fouten of onjuistheden en het krijgen van ondersteuning;</p> <p>f. onderzoek en analyse op basis van strikte voorwaarden vergelijkbaar met de op artikel 25 Wbp gebaseerde Wbp 'Gedragscode voor Onderzoek & Statistiek', ten behoeve van het (optimaliseren van het) leerproces of het beleid van de Onderwijsinstelling;</p> <p>g. het door de Onderwijsinstelling voor onderzoeks- en analyse doeleinden beschikbaar kunnen stellen van volledig geanonimiseerde Persoonsgegevens om daarmee de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren.</p> <p>h. het beschikbaar stellen van Persoonsgegevens voor zover noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de wettelijke eisen die worden gesteld aan Digitale Onderwijsmiddelen.</p> <p>i. de uitvoering of toepassing van een andere wet.</p>			
<p>5.3 De Verwerking van Persoonsgegevens met betrekking tot Digitale Onderwijsmiddelen vindt nooit plaats voor reclaimedoeleinden of het doen van ongevraagde aanbiedingen door Leveranciers.</p>	<p>VOD Gebruik van Klantgegevens</p>	<p>Microsoft verwijst in dit kader, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de VOD clausule "Gebruik van Klantgegevens".</p>	<p>Conform</p>

Privacy Convenant	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
5.4 Er vindt door Leveranciers geen verstrekking van Persoonsgegevens aan Derden plaats, tenzij deze uitwisseling plaatsvindt in opdracht van en met instemming van de Onderwijsinstelling of wanneer dit noodzakelijk is om te voldoen aan een wettelijke verplichting.	VOD Naleving van wetten	Microsoft verwijst in het kader van verstrekking van persoonsgegevens aan derden, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende bepalingen uit de VOD: - Bekendmaking gegevens van de klant.	Conform
6: Pseudonimisering			
6.1 Onderwijsinstellingen en Leveranciers maken indien redelijkerwijs mogelijk bij de uitwisseling van Persoonsgegevens tussen Onderwijsinstellingen en Leveranciers gebruik van gepseudonimiseerde Persoonsgegevens.	NVT	Dit is aan de verantwoordelijke.	Microsoft maakt zelf geen gebruik van pseudonimisering, maar levert alternatieve beveiligingsmogelijkheden. De onderwijsinstelling kan desgewenst zelf maatregelen nemen.
6.2 Over de wijze waarop, door wie en op welk moment pseudonimisering plaatsvindt, kan nader overleg worden gevoerd in het Platform met het doel om te komen tot afspraken die in een wijziging op het Convenant zullen worden vastgelegd.	NVT	Dit is aan de verantwoordelijke.	NVT
7: Wettelijke informatie verplichtingen en meldingsplicht			
7.1 De Onderwijsinstelling informeert, al dan niet met gebruikmaking van door de Bewerker geleverde informatie als bedoeld in artikel 3 lid 2, de (ouders van) leerlingen van wie Persoonsgegevens worden Verwerkt in een Digitaal Onderwijsmiddel en welke maatregelen er zijn getroffen om de privacy volgens de afspraken in het Convenant te kunnen waarborgen.	VOD Beveiliging, Microsoft Trustcenter	Microsoft verwijst in het kader van zijn rol als bewerker naar de informatie die de onderwijsinstelling kan gebruiken om aan artikel 7.1 te voldoen. Zie bijvoorbeeld de VOD clausules over beveiliging. Zie het Microsoft trustcenter met beschrijvende informatie over beveiliging en privacy maatregelen.	Microsoft maakt geen gebruik van de privacy bijsluiter, maar levert wel informatie waarmee scholen de ouders en leerlingen kunnen informeren over de gegevensverwerkingen bij Microsoft.
7.2 De (ouders van) leerlingen worden bij deze informatieverstrekking erop gewezen hoe zij gebruik kunnen maken van de wettelijke rechten van de Betrokkene, zoals het	NVT	Dit is aan de verantwoordelijke. Zie ook de clausule "toegang gegevens van de klant" onder sectie "Aanvullende Europese Voorwaarden" in de VOD.	NVT

Privacy Convenant	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
inzagerecht, het recht op correctie van gegevens of het recht van verzet. Voor de uitoefening van deze rechten dienen Betrokkenen zich te wenden tot de Onderwijsinstelling.			
7.3 De Onderwijsinstelling onderzoekt of de Verwerking van Persoonsgegevens in de zin van het Convenant valt onder een wettelijke meldingsplicht, en draagt zorg voor een eventuele melding.	NVT	Dit is aan de verantwoordelijke.	NVT
8: Het ketenplatform			
<p>8.1 t/m 8.6</p> <p>1. Het nader vormgeven van de samenwerking tussen de Initiatiefnemers, Onderwijsinstellingen en Leveranciers en het borgen van de afspraken op basis van dit Convenant, vindt plaats binnen een Platform waarin Initiatiefnemers zitting hebben.</p> <p>2. In het kader van het Platform zijn de Initiatiefnemers gezamenlijk verantwoordelijk voor het nader vormgeven, overleg voeren, en uitvoeren van afspraken over onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de periodieke evaluatie van de afspraken en de onderwerpen van het Convenant; - de voortgang van de uitvoering van het Convenant; - het delen van informatie met betrekking tot de onderwerpen die in het Convenant zijn geregeld; - de invloed van nieuwe wetgeving, technologische of andere ontwikkelingen op het Convenant en de werking van het Convenant in de praktijk en behoefte aan ondersteuning of instrumenten daarbij, een en ander op basis van risicoanalyses en best practices; - het te realiseren niveau van informatiebeveiliging, waaronder de beveiligingsnormen, de beveiligingsaudits, de toegang tot de Persoonsgegevens en de afhandeling van incidenten; 		Dit kan nog nader geconcretiseerd worden, Microsoft is beschikbaar voor overleg.	Dit artikel gaat over het inrichten van een platform waar op sectorniveau wordt overlegd over het convenant en de model bewerkersovereenkomst. Deze bepaling is niet relevant voor het gebruik van de Online Diensten van Microsoft.

Privacy Convenant	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
<p>- op welke wijze vorm kan worden gegeven aan het vraagstuk van <i>privacy by design en privacy by default</i> bij de ontwikkeling van Digitale Onderwijsmiddelen.</p> <p>3. De Initiatiefnemers dragen gezamenlijk zorg voor de continuïteit en de facilitering van het Platform voor zover dit betrekking heeft op afspraken zoals vastgelegd in dit convenant.</p> <p>4. De Initiatiefnemers zullen in gezamenlijkheid en in onderling overleg nadere afspraken maken over de procedure in verband met de wijziging van het Convenant, alsmede over de <i>governance</i>, de besluitvorming, de bevoegdheden, de kosten en de klachtenprocedure. Deze afspraken worden vastgelegd in een Reglement.</p> <p>5. Voor zover de besluitvormingsprocedure, waaronder de mogelijkheid tot het doorvoeren van wijzigingen, nog niet is geregeld middels het Reglement geschiedt besluitvorming en wijziging van het Convenant slechts met instemming van alle Initiatiefnemers.</p> <p>6. Voor zover van toepassing vertegenwoordigen de Initiatiefnemers binnen het Platform hun leden en rapporteren zij over resultaten van het overleg in het Platform. Onderwijsinstellingen worden in het Platform in beginsel vertegenwoordigd door de PO-Raad en VO-raad.</p>			
<p>9: Naleving van afspraken</p>			
<p>9.1 t/m 9.3</p> <p>1. Het Platform stelt een structuur vast voor monitoring van, en controle op, de naleving van de afspraken binnen het Convenant.</p> <p>2. Het Platform is namens de Initiatiefnemers, Onderwijsinstellingen en Leveranciers bevoegd op te treden tegen geconstateerd misbruik of oneigenlijk gebruik van het</p>		<p>NVT</p>	<p>Dit artikel gaat over het toezicht op naleving van de afspraken binnen het convenant. Microsoft is daar geen partij bij.</p>

Privacy Convenant	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
<p>Convenant of de Model- Bewerkerovereenkomst. De hiertoe aan het Platform toegekende bevoegdheden en werkwijze worden opgenomen in het Reglement.</p> <p>3. Onderwijsinstellingen en Leveranciers nemen, voor zover mogelijk, afspraken met betrekking tot de naleving van het Convenant op in onderlinge afspraken, contracten - onder meer in het kader van aanbestedingen - en spreken elkaar onderling hierop aan.</p>			
10: Financiering			
<p>10.1 Binnen het Platform worden afspraken gemaakt over de financiering van de kosten in verband met het Convenant en voor deelname aan en instandhouding van het Platform.</p>		Zie 8.1	Deze bepaling is niet relevant voor het gebruik van de Online Diensten van Microsoft.
11: Inwerkingtreding, toetreding en uittreding			
<p>11.1 t/m 11.7</p> <p>1. De vereniging GEU, de Vereniging Digitale Onderwijs Dienstverleners, leden van de sectie educatief van de vereniging Koninklijke Boekverkopersbond, en de Vereniging PO-Raad en VO-raad die de bij hen aangesloten schoolbesturen vertegenwoordigen, onderschrijven door ondertekening de uitgangspunten en afspraken van het Convenant.</p> <p>2. Het Convenant treedt in werking na ondertekening door Initiatiefnemers.</p> <p>3. Nog niet bij het Convenant aangesloten Leveranciers en niet door de PO-Raad en VO-raad vertegenwoordigde Onderwijsinstellingen kunnen zich aansluiten bij het Convenant door middel van een ondertekening van door het Platform vastgestelde verklaring en toezending daarvan aan het secretariaat van het Platform.</p>	NVT	Dit is aan de in het artikel genoemde partijen. Zie uitleg over Microsoft en Het Convenant.	Microsoft is niet aangesloten bij het convenant. Deze bepaling is niet relevant voor het gebruik van de Online Diensten van Microsoft.

Privacy Convenant	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
<p>4. Het Platform stelt een beeldmerk ter beschikking voor bij het Convenant aangesloten Leveranciers. Het Platform kan nadere voorwaarden stellen aan het gebruik van dit beeldmerk.</p> <p>5. De PO-raad en VO-raad dragen zorg voor het beheer van de uit het Convenant voorkomende activiteiten waaronder het secretariaat van het Platform en een register van Convenantpartijen.</p> <p>6. Het Convenant is aangegaan voor onbepaalde duur.</p> <p>7. Een Initiatiefnemer en een Convenantpartij kan deelname aan het Convenant opzeggen. Deze opzegging geschiedt schriftelijk en dient te worden gericht aan het secretariaat van het Platform.</p>			
<p>12: Afdwingbaarheid, klachten en geschillen</p>			
<p>12.1 t/m 12.3</p> <p>1. Eventuele klachten over en geschillen tussen Convenantpartijen betreffende de interpretatie of uitvoering van de bepalingen in het Convenant worden in onderling overleg in het Platform dan wel op een nader in het Reglement overeen te komen wijze opgelost.</p> <p>2. De bepalingen in het Convenant zijn niet in rechte afdwingbaar.</p> <p>3. In de bewerkersovereenkomst tussen Onderwijsinstellingen en Leveranciers kunnen in afwijking van lid 2 afspraken worden gemaakt over de toepasselijkheid en afdwingbaarheid van het Convenant.</p>	<p>NVT</p>	<p>Zie uitleg over Microsoft en Het Convenant.</p>	<p>Microsoft is niet aangesloten bij het convenant. Deze bepaling is niet relevant voor het gebruik van de Online Diensten van Microsoft.</p>

AANSLUITING MICROSOFT VOORWAARDEN VOOR ONLINE DIENSTEN OP DE MODEL BEWERKERSOVEREENKOMST

Voor dit document is de “Model bewerkersovereenkomst” gebruikt zoals deze in juli 2016 hier online te vinden was: <http://www.privacyconvenant.nl/s/Model-Bewerkersovereenkomst-20.pdf>

Microsoft Office365, Microsoft Azure en Microsoft CRM Dynamics Online zijn generieke online services. Daarbij gelden generieke “voorwaarden voor online diensten” (VOD). Deze zijn hier te vinden: <http://www.microsoftvolumelicensing.com/DocumentSearch.aspx?Mode=3&DocumentTypeld=31>

Microsoft Service Level Agreement (SLA) informatie: <http://microsoftvolumelicensing.com/DocumentSearch.aspx?Mode=3&DocumentTypeld=37>

Omtrent Privacy zijn niet alleen de ISO27001 en ISO27002 certificeringen rond beveiliging belangrijk, maar bijvoorbeeld ook de ISO27018 certificering rond privacy van gegevens in een cloud omgeving. Microsoft Online diensten zijn, zie hiervoor de VOD, ISO27018 gecertificeerd.

<http://blogs.microsoft.com/on-the-issues/2015/02/16/microsoft-adopts-first-international-cloud-privacy-standard/#sm.00001ue1bdd254d1tuews6o3t3fma>

Algemene technisch beschrijvende informatie over onder meer beveiliging van de Microsoft online diensten is te vinden op het Microsoft Trustcenter: <https://www.microsoft.com/en-us/trustcenter>

Algemene informatie over onder meer vorderingen door overheden is te vinden op het Microsoft Transparency Hub: <https://www.microsoft.com/about/csr/transparencyhub/>

Ten aanzien van de informatie waar Microsoft naar verwijst, geldt de disclaimer welke is opgenomen onder “Toelichting door Microsoft” en het gegeven dat verantwoordelijken deze informatie zelf dienen te beoordelen in het kader van hun afwegingen.

Model Bewerkers overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
1: Definities			
1.	VOD Definities	Het artikel betreft definities "in deze Bewerkersovereenkomst".	Conform. De VOD van Microsoft zijn niet specifiek gericht op onderwijsinstellingen of digitaal leer materiaal en kennen daarvoor geen definities.
2: Onderwerp en opdracht bewerkersovereenkomst			
2.1 Deze Bewerkersovereenkomst is van toepassing op de Verwerking van Persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van de Product- en Dienstenovereenkomst.	NVT	Zie "Toelichting door Microsoft".	Microsoft maakt gebruik van eigen voorwaarden (VOD) waarin de privacybepalingen (bewerkersovereenkomst) zijn geïntegreerd. De model bewerkersovereenkomst wordt niet gebruikt.
2.2 De Onderwijsinstelling verstrekt aan de Bewerker de opdracht tot Verwerking van Persoonsgegevens ten behoeve van de uitvoering van de Product- en Dienstenovereenkomst.	NVT	Zie "Toelichting door Microsoft".	Conform
3: Rolverdeling			
3. 1 Onderwijsinstelling is ten aanzien van de in diens opdracht uit te voeren Verwerkingen van Persoonsgegevens de Verantwoordelijke. Bewerker is bewerker in de zin van de Wbp. De Onderwijsinstelling heeft en houdt zelfstandige zeggenschap over het doel en de middelen van de Verwerking van de Persoonsgegevens.	VOD Bepalingen voor Gegevensverwerking	In dit kader verwijst Microsoft, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende bepalingen uit de VOD: <ul style="list-style-type: none"> - Bepalingen voor Gegevensverwerking - Naleving van wetten 	Conform

Model Bewerkers overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
		<p>- Gebruik van klantgegevens</p> <p>Bijvoorbeeld: VOD Bepalingen voor Gegevensverwerking: “(...) <i>De bepalingen in de volume licensing overeenkomst van de Klant vormen, met inbegrip van deze Voorwaarden voor Gegevensverwerking, een bewerkersovereenkomst op grond waarvan Microsoft de bewerker is; (...)</i>”</p> <p>Bijvoorbeeld: VOD Gebruik van Klantgegevens: “(...) <i>Tussen partijen behoudt de Klant alle rechten, eigendom en belangen met betrekking tot de Gegevens van de Klant. Microsoft verkrijgt geen rechten met betrekking tot de Gegevens van de Klant, anders dan de rechten die de Klant Microsoft verleent om de Online Dienst aan de Klant te leveren. (...)</i>”</p> <p>Bijvoorbeeld VOD Aanvullende Europese bepalingen: “<i>Voor de Online Diensten is Microsoft een bewerker (of subbewerker) die namens de Klant handelt. Als bewerker (of subbewerker) handelt Microsoft uitsluitend</i></p>	

Model Bewerders overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
		<i>op aanwijzing van de Klant. (...)"</i>	
<p>3.2 2. Bewerker draagt er zorg voor dat de Onderwijsinstelling voorafgaande aan het sluiten van deze Bewerdersovereenkomst toereikend wordt geïnformeerd over de dienst(en) die de Bewerker verleent, en de uit te voeren Verwerkingen. De gegeven informatie moet de Onderwijsinstelling in staat stellen een keuze te maken met betrekking tot de aangeboden diensten als zodanig, en daarnaast een afzonderlijke keuze te maken voor eventueel aangeboden optionele diensten.</p>	<p>Microsoft Trustcenter, VOD, SLA</p>	<p>In het kader van informatievoorziening verwijst Microsoft ter afweging van de verantwoordelijke onder andere naar het Microsoft Trustcenter, de VOD en de SLA.</p>	<p>Conform</p>
<p>3.3 De in lid 2 bedoelde diensten, waaronder eventuele optionele diensten, moeten in de Privacy Bijsluiter bij deze Bewerdersovereenkomst in begrijpelijke taal zijn beschreven, waarna de Onderwijsinstelling geïnformeerd akkoord kan gaan met de afname van deze dienst(en).</p>	<p>VOD, en andere Volume Licensing documenten</p>	<p>In het kader van informatievoorziening, ter afweging van de verantwoordelijke, verwijst Microsoft naar de algemene product en dienst informatie van Microsoft en bijvoorbeeld de Microsoft Product Terms bij de Volume Licensing contracten.</p> <p>Bijvoorbeeld VOD Bepalingen voor Gegevensverwerking: "(...) Office 365-diensten; De volgende diensten, elk als zelfstandige dienst of opgenomen in een plan of suite onder de merknaam Office 365: Exchange Online, Exchange Online Archiving, Exchange Online Protection, Advanced Threat Protection, SharePoint</p>	<p>Microsoft maakt geen gebruik van de privacy bijsluiter, maar neemt alle benodigde informatie op in de VOD.</p>

Model Bewerders overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
		<i>Online, OneDrive voor Bedrijven, (...)</i> "	
3.4 De Onderwijsinstelling kan verplicht zijn de Verwerking van de Persoonsgegevens te melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens. De Onderwijsinstelling onderzoekt of zij hiervan is vrijgesteld en doet melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens indien zij hiertoe verplicht is.	NVT	Dit is aan de onderwijsinstelling.	Conform
3.5 Onderwijsinstelling en Bewerker verstrekken elkaar over en weer alle benodigde informatie teneinde een goede naleving van de relevante privacywet- en regelgeving mogelijk te maken.	Microsoft Trustcenter, Microsoft Service Trust Portal, VOD en andere Volume Licensing documenten	In dit kader, ter afweging van de verantwoordelijke, verwijst Microsoft naar de beschrijvende informatie, certificering en audit rapportage, en contractuele waarborgen die zij biedt aan de onderwijsinstelling. Zie ook de VOD clausule 'naleving van wetten'	Conform
4: Privacy convenant			
4.1 Partijen onderschrijven de bepalingen in het Convenant Digitale Onderwijsmiddelen en Privacy.	NVT	Zie uitleg Microsoft en het PO Raad Privacy Convenant.	Microsoft is niet aangesloten bij het convenant.
5: Gebruik Persoonsgegevens			
5.1 Bewerker verplicht zich om de van Onderwijsinstelling verkregen Persoonsgegevens niet voor andere doeleinden of op andere wijze te gebruiken dan voor het doel, en de wijze waarvoor, de gegevens zijn verstrekt of aan hem bekend zijn geworden. Het is Bewerker derhalve niet toegestaan andere gegevensverwerkingen uit te voeren dan door de Onderwijsinstelling (mondeling, schriftelijk dan wel elektronisch) aan Bewerker zijn opgedragen. Deze verplichting	VOD	Zie met name de VOD Clausules: <ul style="list-style-type: none"> - Naleving van wetten - Gebruik van klant gegevens - Bekendmaking gegevens van de klant 	Conform

Model Bewerders overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
<p>geldt zowel gedurende de looptijd van deze overeenkomst als na afloop daarvan.</p>		<p>Bijvoorbeeld VOD Gebruik van Klantgegevens: <i>"(...) Gegevens van de Klant worden alleen gebruikt om de Klant de Online Diensten te leveren, met inbegrip van doeleinden die in overeenstemming zijn met het leveren van die diensten. Microsoft zal geen Gegevens van de Klant gebruiken of hier informatie van afleiden voor enige reclame of soortgelijke commerciële doeleinden. (...)"</i></p> <p>Bijvoorbeeld VOD Privacy: <i>"(...) Medewerkers van Microsoft zijn verplicht toe te zien op de beveiliging en geheimhouding van Gegevens van de Klant, zoals bepaald in de Voorwaarden voor Gegevensverwerking. Deze verplichting blijft bestaan na het aflopen van hun dienstverband. (...)"</i></p> <p>Bijvoorbeeld VOD EU SCC Bepaling 12: <i>"(...)In dat geval garandeert de gegevensimporteur dat hij de vertrouwelijkheid van de doorgegeven persoonsgegevens zal respecteren en dat hij de doorgegeven gegevens niet</i></p>	

Model Bewerders overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
		<i>verder actief zal verwerken. (...)</i> "	
5.2 Een overzicht van de categorieën Persoonsgegevens en gebruik waarvoor de Persoonsgegevens worden verwerkt, is uiteengezet in de Privacy Bijsluiter bij deze Bewerdersovereenkomst.	VOD Standardcontractclausules		Microsoft kiest er voor geen gebruik te maken van een aparte privacy bijsluiter. Alle in de privacy bijsluiter opgenomen elementen, staan in VOD. Zie ook "Toelichting door Microsoft "
5.3 De Bewerker dient in de Privacy Bijsluiter aan te geven of de Privacy Bijsluiter ziet op een Leermiddel en Toets en/of School- en Leerlinginformatiemiddel. Bewerker specificeert in de Privacy Bijsluiter voor welke (in het Convenant opgenomen) doeleinden persoonsgegevens worden verwerkt bij het gebruik zijn product en/of dienst, en welke categorieën Persoonsgegevens daarbij worden verwerkt. Indien aangegeven in de toelichting in de Privacy Bijsluiter, dient de Bewerker tevens aan te geven onder welke van de in het Convenant omschreven doeleinden bij het gebruik van het product en/of de dienst de Verwerking van Persoonsgegevens plaatsvindt.	VOD Bekendmaking van gegevens van de klant	Zie met name de VOD Clausules: <ul style="list-style-type: none"> - Naleving van wetten - Gebruik van klant gegevens - Bekend making gegevens van de klant. 	Zie 5.2
5.4 Bewerker onthoudt zich van verstrekking van Persoonsgegeven aan een Derde, tenzij deze uitwisseling plaatsvindt in opdracht van de Onderwijsinstelling of wanneer dit noodzakelijk is om te voldoen aan een op de Bewerker rustende wettelijke verplichting. In geval van een wettelijke verplichting, verifieert Bewerker voorafgaande de verstrekking de grondslag van het verzoek en de identiteit van de verzoeker. Daarnaast informeert Bewerker de Onderwijsinstelling – indien wettelijk toegestaan - onmiddellijk, zo mogelijk voorafgaand aan de verstrekking.	VOD Bekendmaking van gegevens van de klant	Zie met name de VOD Clausules: <ul style="list-style-type: none"> - Naleving van wetten - Gebruik van klant gegevens - Bekend making gegevens van de klant <p>Bijvoorbeeld VOD Bekendmaking van Gegevens van de Klant: "(...)Bij ontvangst van ieder ander verzoek van derden om Gegevens van de Klant, zal Microsoft de Klant onmiddellijk op de hoogte</p>	Conform

Model Bewerders overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
		<i>stellen, tenzij dit wettelijk niet is toegestaan. Microsoft zal het verzoek afwijzen, tenzij Microsoft wettelijk verplicht is aan het verzoek te voldoen. Indien het verzoek gegrond is, zal Microsoft proberen de derde partij door te wijzen om de gegevens rechtstreeks bij de Klant op te vragen. (...)</i>	
5.5 Specifieke bepaling in geval van uitwisseling van het onderwijskundig rapport	NVT	Dit is aan de onderwijsinstelling.	NVT
5.6 Specifieke bepaling in geval van distributie van leermiddelen	NVT		NVT
6: Geheimhouding			
6.1 Bewerker zorgt er voor dat een ieder, waaronder haar werknemers, vertegenwoordigers en/of Subbewerders, die betrokken zijn bij de Verwerking van de Persoonsgegevens deze gegevens als vertrouwelijk behandelt. Bewerker bewerkstelligt dat voor een ieder die betrokken is bij de Verwerking van de Persoonsgegevens een geheimhoudingsovereenkomst of –beding is gesloten.	VOD	<p>Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende VOD Clausules</p> <ul style="list-style-type: none"> - Privacy - Beveiliging <p>Bijvoorbeeld VOD Privacy: “(...). Medewerkers van Microsoft zijn verplicht toe te zien op de beveiliging en geheimhouding van Gegevens van de Klant, zoals bepaald in de Voorwaarden voor Gegevensverwerking. Deze verplichting blijft bestaan na het aflopen van hun dienstverband. (...)</p>	Conform

Model Bewerkers overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
		Bijvoorbeeld VOD Beveiliging: <i>"(...) Medewerkers van Microsoft met toegang tot Gegevens van de Klant zijn onderworpen aan verplichtingen met betrekking tot vertrouwelijkheid. (...)"</i>	
6.2 De in dit artikel bedoelde geheimhoudingsplicht geldt niet voor zover Onderwijsinstelling uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven om de Persoonsgegevens aan een Derde te verstrekken, indien het verstrekken van de Persoonsgegevens aan een Derde noodzakelijk is gezien de aard van de door Bewerker aan Onderwijsinstelling te verlenen diensten, of indien er een wettelijke verplichting bestaat om de Persoonsgegevens aan een Derde te verstrekken.	VOD	Zie 5.3, 5.4 en 6.1	Conform
7: Beveiliging en Controle			
7.1 Bewerker zal, gelijk de Onderwijsinstelling, zorg dragen voor passende technische en organisatorische maatregelen om Persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of enige vorm van onrechtmatige Verwerking. Deze maatregelen zullen, met inachtneming van de stand van de techniek en de kosten gemoeid met de implementatie en de uitvoering van de maatregelen, een passend beschermingsniveau verzekeren, zulks met inachtneming van de risico's die het verwerken van Persoonsgegevens, en de aard daarvan, meebrengen.	VOD Voorwaarden voor Privacy en Beveiliging	Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende VOD clausules: <ul style="list-style-type: none"> - Bepalingen voor Gegevensverwerking; beveiliging - Gegevens beveiligingsbeleid voor Online Diensten Bijvoorbeeld VOD Beveiliging: <i>"(...) Microsoft doet er alles aan om de Gegevens van de Klant zoveel mogelijk te beschermen. Microsoft heeft gepaste</i>	Conform

Model Bewerkers overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
		<p><i>technische en organisatorische maatregelen geïmplementeerd en zal deze onderhouden en opvolgen met als doel het beschermen van Gegevens van de Klant tegen onvoorzien, ongeautoriseerde of onrechtmatige toegang, openbaarmaking, wijziging, verlies of vernietiging. (...)</i></p> <p>Bijvoorbeeld VOD Gegevensbeveiligingsbeleid voor Online Diensten: “(...)Voor elke Online Dienst geldt een schriftelijk gegevensbeveiligingsbeleid (“Gegevensbeveiligingsbeleid”) dat voldoet aan de controlenormen en - raamwerken in de onderstaande tabel. (...)”</p>	
<p>7.2 a, b, c, d 2.De maatregelen zoals genoemd in artikel 7.1 omvatten in ieder geval: a. maatregelen om te waarborgen dat enkel bevoegd personeel toegang heeft tot de Persoonsgegevens die in het kader van de Bewerkerovereenkomst worden verwerkt; b. maatregelen om de Persoonsgegevens te beschermen tegen met name onopzettelijke of onrechtmatige vernietiging, verlies, onopzettelijke wijziging, onbevoegde of onrechtmatige opslag, toegang of openbaarmaking;</p>	<p>VOD Voorwaarden voor Privacy en Beveiliging</p>	<p>Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende VOD clausules:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bepalingen voor Gegevensverwerking; beveiliging - Gegevens beveiligingsbeleid voor Online Diensten 	<p>Conform</p>

Model Bewerders overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
<p>c. maatregelen om zwakke plekken te identificeren ten aanzien van de Verwerking van Persoonsgegevens in de systemen die worden ingezet voor het verlenen van diensten aan de Onderwijsinstelling;</p> <p>d. een passend informatiebeveiligingsbeleid voor de Verwerking van de Persoonsgegevens.</p>		<p>In de tabel bij VOD Gegevensbeveiligingsbeleid voor Online Diensten is informatie opgenomen over de controleraamwerken waar een online dienst aan voldoet.</p> <p>Zie met name de ISO27001, ISO27002 en ISO27018 ondersteuning van Online Diensten.</p>	
<p>7.3 Bewerker zal de door haar getroffen informatiebeveiligingsmaatregelen evalueren en verscherpen, aanvullen of verbeteren voor zover de eisen of (technologische) ontwikkelingen daartoe aanleiding geven.</p>	<p>VOD Voorwaarden voor Privacy en Beveiliging</p>	<p>Microsoft verwijst in het kader van informatiebeveiligingsmaatregelen, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de tabel bij VOD Gegevensbeveiligingsbeleid voor Online Diensten waarin informatie opgenomen over de controleraamwerken waar een online dienst aan voldoet.</p> <p>Zie met name de ISO27001, ISO27002 en ISO27018 ondersteuning van Online Diensten.</p>	<p>Instellingen kunnen aan de hand van de verklaringen van derden/audits controleren of Microsoft voldoet aan de beveiligingseisen. Microsoft is hier transparant over en publiceert deze informatie in haar trustcenter.</p>
<p>7.4 In Bijlage 2 worden de afspraken tussen Partijen vastgelegd over de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen, alsmede over de inhoud en de frequentie van de rapportages die Bewerker aan de Onderwijsinstelling oplevert over de beveiligingsmaatregelen. Deze maatregelen liggen in het verlengde van de</p>	<p>VOD Voorwaarden voor Privacy en Beveiliging</p>	<p>Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende VOD Clausules:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Microsoft-controles van Online Diensten 	<p>Microsoft voldoet aan meerdere internationale normen voor informatiebeveiliging en handelt daarnaar. Dit is niet een aparte bijlage opgenomen maar geregeld in de VOD. Instellingen kunnen aan de hand van de verklaringen van derden/audits</p>

Model Bewerkers overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
<p>beveiligingsmaatregelen die de Onderwijsinstelling moet treffen.</p>		<p>Bijvoorbeeld VOD Microsoft-controles van Online Diensten: <i>"(...)Als de Klant hierom vraagt, verstrekt Microsoft elk Microsoft-controllerapport aan de Klant zodat de Klant de naleving door Microsoft van de veiligheidsverplichtingen in het kader van de Voorwaarden voor Gegevensverwerking kan controleren. (...)"</i></p>	<p>controleren of Microsoft voldoet aan de beveiligingseisen. Microsoft publiceert dit haar trustcenter.</p>
<p>7.5 De Bewerker stelt de Onderwijsinstelling in staat om te kunnen voldoen aan zijn wettelijke verplichting om toezicht te houden op de naleving door de Bewerker van de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen alsmede op de naleving van de in artikel 8 genoemde verplichtingen ten aanzien van Datalekken. Naast rapportages door de Bewerker kan dat aan de hand van, maar niet beperkt tot, een geldige certificering of een gelijkwaardig controle- of bewijsmiddel.</p>	<p>VOD Voorwaarden voor Privacy en Beveiliging</p>	<p>Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende VOD Clausules:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gegevensbeveiligingsbel eid voor Online Diensten - Microsoft-controles van Online Diensten <p>In de tabel bij VOD Gegevensbeveiligingsbeleid voor Online Diensten is informatie opgenomen over de controleraamwerken waar een online dienst aan voldoet.</p>	<p>Zie 7.3 en 7.4</p>
<p>7.6 In aanvulling op artikel 7, lid 4 heeft de Onderwijsinstelling te allen tijde het recht om, in overleg met de Bewerker en met inachtneming van een redelijke termijn, op eigen kosten, de door Bewerker genomen technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen te laten toetsen door een onafhankelijke Register EDP auditor. Partijen kunnen in onderling overleg afspreken dat de audit wordt uitgevoerd</p>	<p>VOD Voorwaarden voor Privacy en Beveiliging</p>	<p>Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar 7.4 en naar de volgende VOD clausule:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Microsoft controles van online diensten 	<p>Onderwijsinstellingen hebben niet de mogelijkheid om zelf audits uit te laten voeren. Microsoft laat onafhankelijke audits uitvoeren en stelt de uitkomsten hiervan beschikbaar aan de Onderwijsinstellingen via het Trust Center.</p>

Model Bewerders overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
<p>door een door Bewerker in te schakelen gecertificeerde en onafhankelijke auditor die een derden-verklaring (TPM) afgeeft. De Onderwijsinstelling wordt geïnformeerd over de uitkomsten van de audit.</p>		<p>Bijvoorbeeld VOD Microsoft-controles van Online Diensten: <i>"(...)Indien de Modelcontractbepalingen van toepassing zijn, (1) stemt de Klant ermee in zijn controlerecht uit te oefenen door Microsoft te instrueren de controle uit te voeren zoals beschreven in deze sectie van de Voorwaarden voor Gegevensverwerking, en (2) indien de Klant wenst deze instructie te wijzigen, heeft de Klant het recht dit te doen, zoals vermeld in de Modelcontractbepalingen, die schriftelijk kunnen worden opgevraagd. (...)"</i></p>	<p>Zie verder 7.3 en 7.4</p>
<p>8: Beveiligingsincidenten</p>			
<p>8.1 Bewerker heeft een passend beleid voor de omgang met Datalekken.</p>	<p>VOD Kennisgeving van beveiligingsincidenten</p>	<p>Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende VOD clausules:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kennisgeving van beveiligingsincidenten - Gegevens beveiligingsbeleid voor online diensten - Beheer van Incidenten gegevensbeveiliging 	<p>Conform</p>

Model Bewerkers overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
<p>8.2 Indien Onderwijsinstelling dan wel Bewerker een Datalek vaststelt, dan zal deze de andere Partij onverwijld informeren. Bewerker verstrekt ingeval van een Datalek alle relevante informatie aan Verantwoordelijke met betrekking tot het Datalek, waaronder informatie over eventuele ontwikkelingen rond het Datalek, en de maatregelen die de Bewerker treft om aan zijn kant de gevolgen van het Datalek te beperken en herhaling te voorkomen. Aanvullend informeren Partijen elkaar onverwijld indien blijkt dat de inbreuk op de beveiliging waarschijnlijk ongunstige gevolgen zal hebben voor de persoonlijke levenssfeer van Betrokken zoals bedoeld in artikel 34a, lid 2, Wbp.</p>	<p>VOD Kennisgeving van beveiligingsincidenten</p>	<p>Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende VOD clausule:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kennisgeving van beveiligingsincidenten <p>Zie met name de ISO27001 en ISO27002 ondersteuning van Online Diensten.</p>	<p>Conform. Microsoft maakt geen onderscheid tussen persoonsgegevens en andere gegevens. Zij behandelen alle soorten beveiligingsincidenten (waaronder data lekken) het zelfde.</p>
<p>8.3 3. Bewerker stelt bij een Datalek de Verantwoordelijke in staat om passende vervolgstappen te (laten) nemen ten aanzien van het Datalek. Bewerker dient hierbij aansluiting te zoeken bij de bestaande processen die Verantwoordelijke daartoe heeft ingericht. Partijen nemen zo spoedig mogelijk alle redelijkerwijs benodigde maatregelen om (verdere) schending of inbreuken betreffende de Verwerking de Persoonsgegevens, en meer in het bijzonder (verdere) schending van de Wbp of andere regelgeving betreffende de Verwerking van de Persoonsgegevens, te voorkomen of te beperken.</p>	<p>VOD Kennisgeving van beveiligingsincidenten</p>	<p>Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar 8.2. Bijvoorbeeld VOD Kennisgeving van beveiligingsincidenten: <i>"(...)zal Microsoft onmiddellijk: (1) de Klant op de hoogte stellen van het Beveiligingsincident; (2) het Beveiligingsincident onderzoeken en de Klant voorzien van gedetailleerde informatie over het Beveiligingsincident; en (3) redelijke stappen nemen om de gevolgen te beperken en de schade die voortkomt uit het Beveiligingsincident te beperken. (...)"</i></p>	<p>Conform</p>
<p>8.4 In geval van een Datalek, voldoet Onderwijsinstelling aan eventuele wettelijke meldingsplichten. Partijen kunnen in onderling overleg bepalen of, en zo ja hoe, Bewerker een</p>	<p>VOD Kennisgeving van beveiligingsincidenten</p>	<p>Dit is aan de Onderwijsinstelling. Microsoft maakt geen melding aan de</p>	<p>Microsoft voldoet aan de wettelijke bepalingen. Maar volgt daarbij niet aan</p>

Model Bewerders overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
melding aan de Autoriteit Persoonsgegevens kan verrichten. Op verzoek van de Onderwijsinstelling kan Bewerker Onderwijsinstelling hierbij bijstaan en adviseren. De Onderwijsinstelling zal de Betrokkenen, indien wettelijk vereist, informeren over een dergelijke inbreuk. Partijen zullen te goeder trouw in onderling overleg afspraken maken over de redelijke verdeling van de eventuele kosten en die verbonden zijn aan het voldoen aan de meldingsplichten.		autoriteit persoonsgegevens namens haar klanten.	de concrete uitwerking van de model bewerdersovereenkomst.
8.5 Over incidenten met betrekking tot de beveiliging, anders dan een Datalek, die vallen buiten het bereik van artikel 1 sub e, informeert de Bewerker de Onderwijsinstelling conform de afspraken zoals neergelegd in Bijlage 2.	VOD Kennisgeving van beveiligingsincidenten	Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar 8.1 en 8.2	Conform
9 Procedure rechten betrokkenen			
9.1 Een klacht of verzoek van een Betrokkene met betrekking tot de Verwerking van de Persoonsgegevens wordt door de Bewerker onverwijld doorgestuurd naar de Onderwijsinstelling, die verantwoordelijk is voor de afhandeling van het verzoek.	VOD Bekendmaking van Gegevens van de Klant	Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende VOD-clausule: <ul style="list-style-type: none"> - Bekendmaking van Gegevens van de Klant - Naleving van wetten 	Conform
9.2 Bewerker verleent Onderwijsinstelling – voor zover redelijkerwijs mogelijk - volledige medewerking om binnen de wettelijke termijnen te voldoen aan de verplichtingen op grond van de Wbp, meer in het bijzonder de rechten van Betrokkenen zoals een verzoek om inzage, verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming van Persoonsgegevens. Partijen zullen te goeder trouw overleggen over de redelijke verdeling van de eventuele kosten die hiermee gemoeid zijn.	VOD	Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende VOD-clausules: <ul style="list-style-type: none"> - Naleving van wetten - Onderwijsinstellingen Bijvoorbeeld VOD Naleving van wetten: "(...) Microsoft zal zich houden aan alle wetten en voorschriften die van	De beheerder van de van de onderwijsinstelling die een Online Dienst afneemt bij Microsoft, kan zelf voldoen aan een verzoek van de betrokkene om inzage, correctie of verwijdering, hier is Microsoft niet voor nodig.

Model Bewerders overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
		<i>toepassing zijn op de levering van de Online Diensten (...)</i> "	
10: Verwerking buiten de Europese Economische Ruimte			
10.1 Partijen zien er op toe dat voor zover Persoonsgegevens buiten de Europese Economische Ruimte (verder: EER) worden Verwerkt, dit alleen plaatsvindt conform wettelijke voorschriften, en eventuele verplichtingen die in dit verband op Onderwijsinstellingen rusten. Indien gegevens buiten de EER worden verwerkt wordt dit in Bijlage 1 aangegeven, inclusief een opgave van de landen waar de gegevens worden verwerkt.	VOD Bijlage 3 – De standaard contract clausules	Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende VOD clausules: <ul style="list-style-type: none"> - Bijlage 3 de standaard contract clausules - Locatie van de gegevensverwerking - Locatie data-at-rest van de klant - https://privacy.microsoft.com/en-us/microsoft-eu-us-privacy-shield 	Microsoft maakt gebruik van de model contractbepalingen voor doorgifte van persoonsgegevens aan derde-landen. Dit model is voorgeschreven door de Europese Commissie. Microsoft voldoet aan de wetgeving, maar niet conform model bewerkersovereenkomst welke onderdeel is van het Privacy Convenant.
11: Inschakeling Subbewerker			
11.1 Bewerker kan een Subbewerker inschakelen, van wie de identiteit en vestigingsgegevens zullen worden opgenomen in de Privacy Bijsluiter.	VOD Gebruik van opdrachtnemers	In het kader van het inschakelen van subbewerkers verwijst Microsoft, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende VOD-clausules: <ul style="list-style-type: none"> - Gebruik van opdrachtnemers - Bijlage 3 – De Standardcontractclausules (verwerkers) <p>Bijvoorbeeld VOD Gebruik van opdrachtnemers: "(...). Microsoft blijft</p>	Conform. Microsoft geeft klanten inzage in haar subbewerkers en waar die zich bevinden. Klanten worden geïnformeerd indien zich daar wijzigingen in voordoen. Indien klanten niet akkoord zijn met deze wijziging, dan kunnen ze zonder boetes de overeenkomst met Microsoft opzeggen. Microsoft geeft de garantie dat subbewerkers onder de verantwoordelijkheid van Microsoft vallen en dat er passende afspraken met deze subbewerkers zijn gemaakt.

Model Bewerders overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
		<p><i>verantwoordelijk voor de naleving door de onderaannemers van de verplichtingen van Microsoft volgens de VOD. (...)</i></p> <p>Bijvoorbeeld VOD Standardcontractclausules: <i>"(...)Indien de gegevensimporteur met toestemming van de gegevensexporteur zijn verplichtingen uit hoofde van de bepalingen uitbestedt, dient hij met de subverwerker een schriftelijk contract te sluiten waarbij aan de subverwerker dezelfde verplichtingen worden opgelegd als die waaraan de gegevensimporteur uit hoofde van de bepalingen moet voldoen(...)"</i></p>	
<p>11.2 Bewerker verplicht iedere Subbewerker contractueel de geheimhoudingsverplichtingen, meldingsverplichtingen en beveiligingsmaatregelen na te leven met betrekking tot de Verwerking van Persoonsgegevens welke verplichtingen en maatregelen minimaal dienen te voldoen aan het bepaalde in deze Bewerdersovereenkomst.</p>	<p>VOD Gebruik van opdrachtnemers</p>	<p>Zie 11.1</p>	<p>Conform</p>
<p>11.3 Bewerker verplicht iedere Subbewerker contractueel om Persoonsgegevens niet verder te verwerken anders dan in het kader van deze Bewerdersovereenkomst is overeengekomen.</p>	<p>VOD Gebruik van opdrachtnemers</p>	<p>Zie 11.1</p>	<p>Conform</p>
<p>12: Bewaartermijnen en vernietiging Persoonsgegevens</p>			

Model Bewerders overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
<p>12.1 Onderwijsinstelling zal Bewerker adequaat informeren over (wettelijke) bewaartermijnen die van toepassing zijn op de Verwerking van Persoonsgegevens door Bewerker. Bewerker zal de Persoonsgegevens niet langer Verwerken dan overeenkomstig deze bewaartermijnen.</p>	<p>NVT</p>	<p>Dit is aan de Onderwijsinstelling.</p> <p>Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende VOD-clausule:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naleving van wetten - Privacy verwijdering of teruggave van gegevens 	<p>Conform. Microsoft laat het bewaarbeleid over aan de onderwijsinstelling. Microsoft verwijdert alle gegevens uiterlijk binnen 180 dagen na afloop van de overeenkomst.</p>
<p>12.2 Onderwijsinstelling verplicht Bewerker om de in opdracht van Onderwijsinstelling Verwerkte Persoonsgegevens bij de beëindiging van de Bewerdersovereenkomst te (doen) vernietigen, tenzij de Persoonsgegevens langer bewaard moeten worden, zoals in het kader van (wettelijke) verplichtingen, dan wel op verzoek van de Onderwijsinstelling. De Onderwijsinstelling kan op eigen kosten een controle laten uitvoeren of vernietiging heeft plaatsgevonden.</p>	<p>VOD</p>	<p>Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar de volgende VOD-Clausules:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gegevensbehoud - Privacy; Verwijdering of teruggave van Gegevens van de Klant - EU SCC Bepaling 12: Verplichting na de beëindiging van de verwerking van persoonsgegevens <p>Bijvoorbeeld VOD Gegevensbehoud: "(...) <i>Uitgezonderd in het geval van gratis evaluatieversies, bewaart Microsoft uw Gegevens van de Klant die zijn opgeslagen in de Online Dienst, gedurende 90 dagen vanaf het vervallen of beëindigen van het abonnement van de Klant</i></p>	<p>Microsoft is niet verantwoordelijk voor eventuele verwijdering van gegevens van de klant. Indien onderwijsinstelling gegevens langer wil bewaren dan 180 dagen na de looptijd van de overeenkomst met Microsoft, zal de instelling binnen 90 dagen zelf een back-up moeten maken of de overeenkomst met Microsoft moeten verlengen.</p>

Model Bewerkers overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
		<p><i>zodat de Klant de gegevens kan ophalen. Na afloop van de bewaarperiode van 90 dagen schakelt Microsoft het Gebruikersaccount uit en worden de Gegevens van de Klant verwijderd. (...)</i></p> <p>Bijvoorbeeld VOD Privacy: <i>"(...)Niet meer dan 180 dagen na het aflopen of het beëindigen van het gebruik van de Online Dienst door de Klant, zal Microsoft het account uitschakelen en de Gegevens van de Klant van het account verwijderen. (...)"</i></p>	
12.3 Bewerker zal Onderwijsinstelling (schriftelijk of elektronisch) bevestigen dat vernietiging van de Verwerkte persoonsgegevens heeft plaatsgevonden.	VOD	Zie 12.2	Microsoft geeft de garantie dat de gegevens vernietigd zijn, maar stuurt daar standaard geen bevestiging van.
12.4 Bewerker zal alle Subbewerkers die betrokken zijn bij de Verwerking van de Persoonsgegevens op de hoogte stellen van een beëindiging van de Bewerkerovereenkomst en zal waarborgen dat alle Subbewerkers de Persoonsgegevens (laten) vernietigen.	VOD	<p>Microsoft verwijst, ter afweging van de verantwoordelijke, naar 11.1 en de volgende VOD-clausule:</p> <ul style="list-style-type: none"> - EU SCC Bepaling 12: Verplichting na de beëindiging van de verwerking van persoonsgegevens 	Conform
13: Tegenstrijdigheid en wijziging Bewerkerovereenkomst			
13.1 t/m 13.5 1.	NVT	Dit artikel betreft de model bewerkerovereenkomst.	Zie toelichting en reactie Microsoft onder deze tabel.

Model Bewerkers overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
<p>In het geval van tegenstrijdigheid tussen de bepalingen uit deze Bewerkerovereenkomst en de bepalingen van de Product- en Dienstenovereenkomst, dan zullen de bepalingen van deze Bewerkerovereenkomst leidend zijn.</p> <p>2. Indien Partijen van de artikelen in de Model Bewerkerovereenkomst door omstandigheden moeten afwijken, of deze willen aanvullen, dan zullen deze wijzigingen en/of aanvullingen door Partijen worden beschreven en gemotiveerd in een overzicht dat als Bijlage 3 aan deze Bewerkerovereenkomst zal worden gehecht. Het bepaalde in dit lid geldt niet voor aanvullingen en/of wijzigingen van de Bijlagen 1 en 2.</p> <p>3. Bij belangrijke wijzigingen in het product en/of de (aanvullende) diensten die van invloed zijn op de Verwerking van de Persoonsgegevens wordt, alvorens de Onderwijsinstelling de keuze hiertoe aanvaardt, de Onderwijsinstelling in begrijpelijke taal geïnformeerd over de consequenties van deze wijzigingen. Onder belangrijke wijzigingen wordt in ieder geval verstaan: de toevoeging of wijziging van een functionaliteit die leidt tot een uitbreiding ten aanzien van de te Verwerken Persoonsgegevens, de doeleinden waaronder de Persoonsgegevens worden Verwerkt en het inschakelen van een (andere) Subbewerker. De wijzigingen zullen in Bijlage 1 worden opgenomen.</p> <p>4. Wijzigingen in de artikelen van de Bewerkerovereenkomst kunnen uitsluitend in gezamenlijkheid worden overeengekomen.</p> <p>5. In het geval enige bepaling van deze Bewerkerovereenkomst nietig, vernietigbaar of anderszins niet afdwingbaar is of wordt, blijven de overige bepalingen van deze Bewerkerovereenkomst volledig van kracht. Partijen zullen in</p>		<p>Zie uitleg Microsoft aan het einde van dit document</p>	

Model Bewerders overeenkomst	Voorwaarden Microsoft	Opmerkingen Microsoft	Opmerkingen APS IT-diensten, SLBdiensten, PO-Raad en VO-raad
dat geval met elkaar in overleg treden om de nietige, vernietigbare of anderszins niet afdwingbare bepaling te vervangen door een uitvoerbare alternatieve bepaling. Daarbij zullen partijen zoveel mogelijk rekening houden met het doel en de strekking van de nietige, vernietigde of anderszins niet afdwingbare bepaling.			
14: Duur en beëindiging			
14.1 De looptijd van deze Bewerdersovereenkomst is gelijk aan de looptijd van de tussen Partijen gesloten Product- en Dienstenovereenkomst, inclusief eventuele verlengingen daarvan.	NVT	Dit artikel betreft de model bewerdersovereenkomst. Zie uitleg Microsoft	Conform
14.2 Deze Bewerdersovereenkomst eindigt van rechtswege bij de beëindiging van de Product- en Dienstenovereenkomst. De beëindiging van deze Bewerdersovereenkomst zal Partijen niet ontslaan van hun verplichtingen die voortvloeien uit deze Bewerdersovereenkomst die naar hun aard worden geacht ook na beëindiging voort te duren.	VOD	VOD voorwaarden voor gegevensverwerking	Conform

TOELICHTING DOOR MICROSOFT

Microsoft en Privacy

Het is onze missie bij Microsoft om elke persoon en elke organisatie in de wereld vooruit te helpen. Dat doen we door een intelligente cloud te ontwikkelen, productiviteit en bedrijfsprocessen opnieuw uit te vinden en het werken met computers persoonlijker te maken. Daarbij bewaken we de tijdloze waarde van privacy en behoudt u de controle over uw gegevens.

Bij Microsoft vertalen we dit door u zinnige keuzen te bieden over de manier waarop en de reden waarom gegevens worden verzameld en gebruikt. We zorgen dat u de nodige informatie krijgt, zodat u bij het gebruik van onze producten en services steeds de juiste keuzen kunt maken.

<https://privacy.microsoft.com/nl-nl/privacy>

De onderwijsinstelling die gegevens verzamelt, administreert en opslaat, is volgens de Nederlandse Wet Bescherming Persoonsgegevens een gegevens-verantwoordelijke. Dit is onafhankelijk van het gekozen middel om de gegevens te verzamelen en op te slaan. Van papier tot cloud-diensten, de gegevens-verantwoordelijke dient inzicht en controle te behouden over de adequate beveiliging van gegevens die bijzondere (privacy gevoelige) informatie bevatten. Ook indien ze deze laat bewerken in een cloud-dienst (waarbij 'opslag' ook gezien wordt als een 'bewerking'). De cloud-dienstverlener, zoals Microsoft, is dan een gegevens-bewerker.

Om het inzicht en de controle over beveiliging en privacy van gegevens vast te leggen, voert een gegevens-verantwoordelijke bijvoorbeeld een risico management analyse uit. In een die analyse kan de gegevens-verantwoordelijke naar de beveiliging en privacy waarborgen vragen van een gegevens-bewerker zoals Microsoft. De antwoorden en informatie die Microsoft aanbiedt als waarborgen rond beveiliging en privacy zijn in te delen in drie categorieën:

- 1) Informatief, met bijvoorbeeld technische en proces informatie over hoe een online dienst is opgebouwd en welke maatregelen zijn genomen.
- 2) Onafhankelijk, bijvoorbeeld via certificering tegen internationale standaarden zoals ISO27001 en ISO27018, en 'audit' rapportages zoals SSAE3402 en SOC 2.
- 3) Contractueel, zoals bijvoorbeeld in de Microsoft Voorwaarden Online Diensten (VOD) en de Service Level Agreement (SLA).

De combinatie van deze waarborgen gebruikt de gegevens-verantwoordelijke in haar risico management analyse. Daarnaast zal de gegevens-verantwoordelijke ook de zelf genomen maatregelen willen documenteren, zoals instructies aan de eigen gebruikers van de online dienst (bijvoorbeeld over het gebruik van 'printers', het doorsturen naar privé email accounts, en bijvoorbeeld kopiëren naar 'USB

drives'). De uitkomst van een risico management analyse kan dan vastleggen dat het gebruik van de Microsoft online dienst aan de geldende wet- en regelgeving voldoet.

Microsoft is uiteraard beschikbaar voor verdere informatie en vragen.

Ten aanzien van de door Microsoft, ter afweging van de verantwoordelijke, in dit document weergegeven informatie geldt de volgende disclaimer.

The content of the information provided by Microsoft, if any (the "Content") is confidential and provided for information purposes only. It does not under any circumstance constitute a legally binding offer or acceptance of Microsoft Ireland Operations Limited or any other Microsoft Group affiliate. This Content shall not be construed as (i) any commitment from Microsoft Ireland Operations Limited or any other Microsoft Group affiliate and/or (ii) supplementing or amending the terms of any existing agreement with Microsoft Ireland Operations Limited or any other Microsoft Group affiliate. In any case, any commitment from Microsoft Ireland Operations Limited or any other Microsoft Group affiliate must be prior stated in an agreement drafted by Microsoft and signed by the duly authorized representatives of the Microsoft affiliate concerned and your company. Microsoft, all rights reserved.

Sluit Microsoft zich aan bij Privacy convenant ?

Microsoft vindt Privacy belangrijk. Microsoft hanteert een internationaal privacy beleid en heeft voor haar online diensten algemene 'Online Service Terms / Voorwaarden voor Online Diensten' waarin onder andere privacy waarborgen zijn opgenomen. Microsoft sluit zich aan bij de intentie van het privacy convenant, en biedt informatie over hoe de algemene voorwaarden en waarborgen aansluiten op de clauses in het convenant en het bijbehorende model-bewerkers overeenkomst. Microsoft biedt Online Diensten, zoals Office 365, wereldwijd aan in een groot aantal landen, en heeft dus te maken met vele nationale en internationale vormen van wet- en regelgeving. Dit laat zich onder meer vertalen in juridische waarborgen voor klanten, zoals opgenomen in de Voorwaarden voor Online Diensten. Verder biedt Microsoft zijn klanten additionele zekerheden in de vorm van verificaties door derde partijen tegen over internationaal en breed geaccepteerde standaarden en normenkaders. Dat leidt tot certificeringen en verklaringen zoals bijvoorbeeld ISO27001/2, ISO 27017, ISO27018 en SOC2. Het onderhouden van voornoemde waarborgen is een continue en intensief proces en betekent een voortdurende evaluatie en adaptatie van organisatorische en technische aspecten van Microsofts dienstverlening. Daarom kan Microsoft niet zonder meer aanvullende convenanten of specifieke bindende voorwaarden ondertekenen vanuit de grote variëteit van sectoren, segmenten, belangengroepen, industrieën en organisaties onder Microsofts klanten . Wel zal Microsoft nieuwe vormen van wetgeving of breed erkende normenkaders blijven evalueren en waar nodig of wenselijk opnemen.

Ten aanzien van het privacy convenant, vindt Microsoft Privacy zeer belangrijk. Microsoft hanteert een internationaal Privacy beleid en heeft voor haar online diensten onder andere privacy waarborgen opgenomen in de algemene 'Voorwaarden voor Online Diensten' waarin onder andere privacy waarborgen zijn opgenomen. Microsoft biedt, ter afweging van de verantwoordelijke, informatie over hoe

de algemene voorwaarden en waarborgen van Microsoft de onderwerpen regelen die opgenomen zijn in de clausules van het convenant en de bijbehorende model-bewerkers overeenkomst. Microsoft verwijst in dit kader ook naar de bovenstaande disclaimer.

Zie onder meer:

- Privacy bij Microsoft: <https://privacy.microsoft.com/nl-nl/privacy>
- Microsoft Online Service Terms-Voorwaarden voor Online Diensten (OST-VOD):
<http://www.microsoftvolumelicensing.com/DocumentSearch.aspx?Mode=3&DocumentTypeId=31>